

Viešoji konsultacija dėl greito pranešimo ir reagavimo į patyčias mokykloje įrankio „Patyčių dėžutė“ sukūrimo

2019 m. kovo mėn., Vilnius

KONTEKSTAS

Pasaulio Sveikatos Organizacijos (PSO) 2016 metų duomenimis, patyčių paplitimas tarp vaikų ir paauglių Lietuvoje yra didžiausias, lyginant su kitomis 42 tyrime dalyvavusiomis šalimis. Nors 2017 kovo 22 d. Švietimo ir mokslo ministrės įsakymas „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose“ nustato, kad visi mokyklos bendruomenės nariai privalo pranešti ir registruoti patyčių atvejus, šis procesas yra nevykdomas arba vykdomas labai fragmentiškai. Šiuo metu Lietuvoje nėra pakankamai informacijos apie užregistruotų patyčių atvejų skaičių ir yra tikimybė, kad mokiniai negauna reikalingos pagalbos dėl neefektyviai vykdomos intervencijos stebėsenos. Nepaisant to, mokiniams kartais yra sudėtinga kalbėti apie patyčias, o mokytojai ne visada gali jas pastebėti ir staigiai veikti.

Naujoji švietimo struktūrinė reforma taip pat numato, kad iki 2021 m. gruodžio mėn. mokyklose patyčių mastas sumažės ketvirtadaliu, mokyklos bus saugesnės ir įtraukesnės, bus suteikta psichologinė ir kita švietimo pagalba.

VYKDYTA KONSULTACIJA IR JOS TIKSLAS

Konsultacijos tikslas - sužinoti suinteresuotų šalių nuomones ir jų pasiskirstymą, sudarant galimybes visiems dalyvaujantiems pagrįsti savo požiūrį į sprendžiamą problemą ir pateikti pasiūlymus. Ši informacija pasitarnaus tobulinant „Patyčių dėžutės“ metodiką pilotinio tyrimo metu bei rengiant rekomendacijas. Taip pat viešoji konsultacija leis identifikuoti įrankio problemas ir jomis remiantis pateikti pasiūlymus.

Ši problema taip pat yra įtraukta į du strateginius Vyriausybės dokumentus: 2018 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės Švietimo sistemos struktūrinę reformą „Saugi mokykla kiekvienam“ bei 2017 m. kovo 13 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“ – „1.2.5. Darbas. Patyčių prevencijos veiksmingų priemonių išplėtojimas“.

KONSULTACIJOS DALYVIAI

Trys tikslinės grupės, kurioms aktuali patyčių pranešimo ir registravimo mokyklose problema:

- Parodoje „Mokykla 2018“ dalyvavę pedagogai,
- 5-8 klasių moksleiviai,
- Viešojo ir nevyriausybinių sektoriaus atstovai:
 - Švietimo, mokslo ir sporto ministerija,
 - Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras,
 - Visuomeninė organizacija „Gelbėkit vaikus“,
 - Vilniaus miesto savivaldybė,
 - Lietuvos Respublikos Prezidentūra,
 - Nacionalinė mokyklų vertinimo agentūra,
 - Vilniaus pedagoginė psichologinė tarnyba,

KONSULTACIJOS METODAS

Kadangi problema yra kompleksinė, nuspręsta taikyti kelis metodus siekiant sužinoti suinteresuotų šalių nuomones skirtingais klausimais: organizuoti lauko tyrimą su mokytojais, apskritojo stalo diskusiją su suinteresuotomis šalimis bei atlikti mokinių apklausas.

Lauko tyrimo metu buvo prašoma mokytojų įsivertinti savo galimybes suteikti pagalbą nuo patyčių nukentėjusiems asmenims bei išsakyti idėjas ir pasiūlymus, kuriuos būtų galima svarstyti ir įtraukti tobulinant „Patyčių dėžutės“ metodiką pilotinio tyrimo metu.

Apklausos su mokiniais metu buvo teirujamasi dėl jų gebėjimo pranešti apie patyčias bei to, kaip jie vertina mokyklos kultūrą. Ji buvo atliekama pilotinio tyrimo pradžioje, su tikslu identifikuoti įrankio teikiamą naudą ir pritaikyti mokinių išsakytus pasiūlymus teikiant rekomendacijas projekto pristatymo metu.

Apskritojo stalo diskusija su suinteresuotomis šalimis (valstybinių institucijų atstovais ir NVO) leido identifikuoti įrankio problemas ir pateikti siūlymus, taip pat išsiginčinti tolesnius projekto tęstinumo tikslus.

KONSULTACIJOS
REZULTATAI

LAUKO TYRIMAS „MOKYTOJŲ PATYČIŲ REGISTRAVIMO IR INTERVENCIJOS VYKDYMO ĮSIVERTINIMAS“

Lauko tyrimo rezultatų analizė parodė, kad:

- 70% respondentų norėtų didesnio miesto/rajono pedagoginės psichologinės tarnybos įsitraukimo kartu sprendžiant patyčių atvejus.
- Dauguma patyčių atvejų nėra registruojamų mokyklos patyčių žurnale: per pastaruosius 2 mėnesius nė vieno patyčių atvejo neužregistravo 59% respondentų, 1-2 atvejus užregistravo – 28%. Per praėjusius mokslo metus nė vieno atvejo neužregistravo 38%, 1-2 atvejus užregistravo – 38% respondentų.
- Nors dauguma atsakiusių savo gebėjimą suteikti pagalbą vaikui, iš kurio tyčiojamasi, vertina gerai (63%) arba labai gerai (21%), 60% respondentų teigimu mokymai apie intervenciją jau įvykus patyčioms būtų naudingi.
- 46% mokytojų manymu, naudingiausi mokymai – patyriminis seminaras, 42% – atvejo analizė.

Siūlymai:

- 1 | Didinti mokyklų kompetencijas pagalbos įvykus patyčioms teikimo klausimais.
- 2 | Surengti patyriminius mokymus mokykloms.
- 3 | Įtraukti į patyčių atvejų sprendimo bei mokymų procesą psichologines pedagogines tarnybas.
- 4 | Sudaryti sąlygas mokykloms kreiptis pagalbos į išorės specialistus, sprendžiant patyčių atvejus.
- 5 | Ieškoti būtų palengvinti patyčių registravimo procesą mokyklose.

KONSULTACIJOS
REZULTATAI

APKLAUSA „5-8 KLASIŲ MOKSLEIVIŲ APKLAUSA APIE PRANEŠIMĄ APIE PATYČIAS“

Apklausos rezultatų analizė parodė, kad:

- Dauguma vaikų savo mokykloje jaučiasi saugiai (38%) arba labai saugiai (31%).
- Apie pastebėtas patyčias niekada nepraneša 33% respondentų, 42% praneša kartais, 13% praneša dažnai, o 12% - visada.
- Apie patiriamas patyčias niekada nepraneša 42% respondentų, 34% praneša kartais, 11% praneša dažnai, o 13% - visada.
- 66% respondentų teigia, kad žino, kas parašyta mokyklos „Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos apraše“.

Siūlymai:

- 1 | Skatinti vaikus pranešti apie pastebėtas ir patiriamas patyčias.
- 2 | Sukurti įrankį, leisiantį vaikams paprastai pranešti apie patyčias.

KONSULTACIJOS
REZULTATAI

APSKRITO STALO DISKUSIJA „VIEŠOJO IR NEVYRIAUSYBINIO SEKTORIAUS POŽIŪRIS Į ELEKTRONINĘ PRANEŠIMO APIE PATYČIAS PLATFORMĄ“

Apskritojo stalo diskusijos metu buvo aparti:

- Pilotinio „Patyčių dėžutės“ tyrimo rezultatai:
 - Įrankis veikia 6 Lietuvos mokyklose nuo 2018 metų gruodžio 11 dienos;
 - Papildomai prie iniciatyvos prisijungė 10 mokyklų ir 2 PPT tarnybos;
 - Galimybė greitai, paprastai ir saugiai pranešti apie įtariamą arba įvykusias patyčias;
 - 9 89 pranešimai;
 - Daugiausia pranešimų apie žodines ir elektronines patyčias;
 - Mokyklos džiaugiasi nauja platforma vaikams ir tėvams pranešti apie patyčias ir smurtą;
 - Įrankis leidžia išsiaiškinti problemines mokyklos vietas, klases ir sritis;
 - Gali veikti kaip prevencinė priemonė.
- Pilotinio „Patyčių dėžutės“ tyrimo metu iškilę iššūkiai:
 - Statistinių duomenų kaupimo ir naudojimo problemos;
 - Sudėtingas ekrano nuotraukos prisegimo procesas;
 - Sudėtingas įrankio administravimas;
 - Mokyklų kompetencijos – netinkamai sprendžiami atvejai, galimas abejingumas ir/arba nereagavimas, galimybė ištrinti pranešimus;
 - Žmogiškieji ištekliai – atsakingų asmenų trūkumas mokykloje, per didelis darbo krūvis;
 - Išorinio stebėtojo poreikis – pagalba mokyklai, mokyklos atskaitomybė.

Siūlymai:

- 1 | Sukurti nacionalinį elektroninį įrankį, kuriuo galėtų naudotis visos Lietuvos mokyklos.
- 2 | Sukurti mokymų apie pagalbos teikimą įvykus patyčioms koncepciją.
- 3 | Nuspręsti, kuri institucija galėtų koordinuoti įrankio kūrimą.
- 4 | Nuspręsti, kuri institucija galėtų teikti pagalbą mokykloms ir stebėti duomenų apie patyčių skaičių mokyklose srautą.

TOLIMESNI ŽINGSNIAI

Viešosios konsultacijos rezultatai bus naudojami rengiant techninę „Patyčių dėžutės“ specifikaciją ir įgyvendinimo modelį.

KONSULTACIJOS VERTINIMAS

Viešosios konsultacijos metu išpildyti visi jos plane numatyti įgyvendinimo rodikliai:

- Surengtos 3 viešosios konsultacijos – su mokytojais, mokiniais ir viešųjų ir nevyriausybinų institucijų atstovais.
- Dalyvių skaičius: 104 parodoje „Mokykla 2018“ dalyvavę pedagogai, 977 5-8 klasių moksleiviai, 17 viešojo ir nevyriausybinių sektoriaus atstovų.
- Parengti siūlymai įrankio techninei specifikacijai, rekomendacijos dėl įrankio diegimo bei pagalbos teikimo.

IŠMOKTOS VIEŠOSIOS

KONSULTACIJOS VYKDYMO PAMOKOS

Viešosios konsultacijos atlikimas patobulino mūsų laiko valdymo įgūdžius bei padidino suvokimą apie tarpinstitucinio bendradarbiavimo svarbą.

Bendraudamos su mokyklų administracija, pedagogais ir mokiniais supratome, jog vykdant pokyčius švietime labai svarbu įtraukti visas suinteresuotas puses, išgirsti bei atsižvelgti į žmonių, kuriems priimami sprendimai darys tiesioginę įtaką, nuomonę ir pasiūlymus.

ASMUO KONTAKTAMS

Kamila Gasinska | „KURK Lietuvai“ projektų vadovė | kamila.gasinska@kurkl.lt

Laura Varslauskaitė | „KURK Lietuvai“ projektų vadovė | laura.varslauskaite@kurkl.lt

PRIEDAI

1. Lauko tyrimo klausimynas. Patyčių registravimo ir intervencijos vykdymo įsivertinimo anketa.
2. Moksleivių apklausa apie pranešimą apie patyčias klausimynas.
3. Moksleivių „Patyčių dėžutės“ vertinimo klausimynas.

PATYČIŲ DĖŽUTĖ

Patyčių registravimo ir intervencijos vykdymo įsivertinimo anketa

Mielas(-a) mokytoju(-a), kviečiame Jus sudalyvauti apklausoje apie patyčias. Apklausa yra anoniminė. Apklausa yra įgyvendinama kaip viešoji konsultacija. Prašome kiekvieno klausimo atveju pažymėti tik **vieną atsakymo variantą**.

- 1. Amžius:** 18-30 metų 31-40 metų 41-50 metų 51- 60 metų 61 ir daugiau
- 2. Pedagoginio darbo patirtis:** iki 5 metų 6-10 metų 11-20 metų 21 metai ir daugiau
- 3. Mokykla, kurioje dirbate, yra:** mieste rajone
- 4. Mokyklos dydis:**
 Didelė (daugiau nei 800 mok.) Vidutinė (300-800 mok.) Maža (iki 300 mok.)
- 5. Kaip įvertintumėte savo gebėjimą suteikti pagalbą vaikui, iš kurio tyčiojamas?**
 Labai gerai Gerai Vidutiniškai Blogai Labai blogai
- 6. Ar registruojate pastebėtus patyčių atvejus patyčių žurnale?**
 Niekada Kartais Dažnai Visada
- 7. Kiek pastebėtų patyčių atvejų užregistravote klasės/mokyklos patyčių registravimo žurnale per praeitus mokslo metus?**
 Neužregistravau nei vieno 1-2 Daugiau nei 5 Daugiau nei 10
- 8. Kiek pastebėtų patyčių atvejų užregistravote klasės/mokyklos patyčių registravimo žurnale per praeitus du mėnesius?**
 Neužregistravau nei vieno 1-2 Daugiau nei 5 Daugiau nei 10
- 9. Ar Jums būtų naudingi mokymai apie intervenciją jau įvykus patyčioms ir pagalbos teikimą mokiniui?**
 Taip Ne Iš dalies Neturiu nuomonės
Kita (įrašykite).....
- 10. Kokie mokymai, Jūsų manymu, būtų naudingiausi?**
 Paskaita Patyriminis seminaras Atvejo analizės Neturiu nuomonės
Kita (įrašykite).....
- 11. Ar norėtumėte didesnio Jūsų miesto/rajono PPT (Pedagoginės psichologinės tarnybos) įsitraukimo kartu sprendžiant patyčių atvejus?**
 Taip Ne Neturiu nuomonės
Kita (įrašykite).....

 Kurk
Lietuvai

Jeigu nespėjote užpildyti ir gražinti anketos arba Jums iškilo papildomų klausimų arba pastabų, rašykite: kamila.gasinska@kurkl.lt

PATYČIŲ DĖŽUTĖ ANKETA

1. Ar tu saugiai jautiesi savo mokykloje?

- Labai saugiai
- Saugiai
- Kartais saugiai, kartais nesaugiai
- Nesaugiai
- Visiškai nesaugiai

2. Kaip dažnai tu praneši apie pastebėtas patyčias?

- Niekada
- Kartais
- Dažnai
- Visada

3. Kaip dažnai tu praneši apie patiriamas patyčias?

- Niekada
- Kartais
- Dažnai
- Visada

4. Ar supranti, kas parašyta mokyklos „Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos apraše“?

- Taip
- Ne
- Nežinau

PATYČIŲ DĖŽUTĖ ANKETA

1. Ar tu saugiai jautiesi savo mokykloje?

- Labai saugiai
- Saugiai
- Kartais saugiai, kartais nesaugiai
- Nesaugiai
- Visiškai nesaugiai

2. Kaip dažnai tu praneši apie pastebėtas patyčias?

- Niekada
- Kartais
- Dažnai
- Visada

3. Kaip dažnai tu praneši apie patiriamas patyčias?

- Niekada
- Kartais
- Dažnai
- Visada

4. Ar supranti, kas parašyta mokyklos „Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos apraše“?

- Taip
- Ne
- Nežinau

„Patyčių dėžutės” vertinimo anketa

1. Ar jautiesi saugiau žinodamas, kad tavo mokykloje yra „Patyčių dėžutė”? (Pažymėk vieną atsakymą)

- Jaučiuosi saugiau
- Jaučiuosi taip pat
- Jaučiuosi nesaugiau
- Nežinau

2. Kaip vertini „Patyčių dėžutę”? (Pažymėk vieną atsakymą)

- Labai gerai
- Gerai
- Nei gerai, nei blogai
- Blogai
- Labai blogai

3. Ar „Patyčių dėžutė” mokykloje tau atrodo reikalinga? (Pažymėk vieną atsakymą)

- Taip
- Ne
- Nežinau

4. Ar supranti, kaip pranešti apie patyčias per „Patyčių dėžutę”? (Pažymėk vieną atsakymą)

- Suprantu
- Nesuprantu
- Neturiu nuomonės

5. Ar, tavo manymu, patogu naudotis „Patyčių dėžute”? (Pažymėk vieną atsakymą)

- Patogu
- Nepatogu
- Neturiu nuomonės

6. Trumpai parašyk, ką reikėtų pakeisti „Patyčių dėžutėje”?

2a. Tikslo ir uždavinių forma

<p>Nagrinėjama viešosios politikos problema</p>	
<p>Konsultacijos tikslas</p>	
<p>Konsultacijos uždaviniai</p>	
<p>Kaip rezultatai bus panaudojami?</p>	

3a. Tikslinių grupių sąrašo forma

Nr.	Atstovaujama visuomenės dalis	Tikslinė grupė / organizacija

6a. Konsultacijos komandos forma

Komandos narys	Asmuo	Atsakomybės
Konsultacijos lyderis		
Temos kuratoriai		
Komunikacijos specialistas		
Organizatorius		
Moderatorius		

7a. Veiklų vykdymo grafiko forma

Pirma savaitės diena		Rugsėjis				Spalis				Lapkritis				Gruodis				Sausis				Vasaris				Kovas	Atsakingas	
		6	10	17	24	1	8	15	22	29	5	12	19	26	3	10	17	24	31	7	14	21	28	4	11	18		25
1. Veikla	Konsultacijos planavimas																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	Esamos situacijos analizė																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	Susitikimai su suinteresuotomis šalimis																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	Užsienio praktikų analizė																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	Informacijos analizė																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	Išgryninta projekto problema ir tikslas																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	Atlikta poreikio apžvalga																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
2. Veikla	Konsultacijos ruošimas																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	Susitikimas su mokyklų atstovais, PPT specialistais																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	Komunikacija apie elektroninį įrankį																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
3. Veikla	Lauko tyrimo vykdymas																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	Mokytojų lauko tyrimas parodos „Mokykla“ metu																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	Rezultatų pirminė analizė																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	Rezultatų maketavimas į vizualią prezentaciją																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
4. Veikla	Lauko tyrimo duomenimis grįsto bendradarbiavimo su PPT pradėjimas																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	Įrankio įdiegimas																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	„Patyčių dėžutės“ įdiegimas pilotinėse mokyklose																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	Mokinių apklausa																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
5. Veikla	Įrankio pristatymas bei diskusijos mokyklose bei su PPT specialistais																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	Rezultatų analizė ir vertinimas																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	Rekomendacijų teikimas suinteresuotoms šalims																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	Dalyvavimas įvairiuose žiniasklaidos kanaluose																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
6. Veikla	Ataskaitos parengimas																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	Rezultatų panaudojimas																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	Rezultatų pristatymas Švietimo mokslo ir sporto ministerijoje																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	Apskritojo stalo diskusija su suinteresuotomis šalimis																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	Konferencija apie patyčių registravimą, pranešimą ir pagalbą																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	Straipsnių žiniasklaidai rengimas, viešinimas																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
	Rekomendacijų ruošimas remiantis viešosios konsultacijos rezultatais																											Laura Varslauskaitė, Kamila Gasinska
Pradėtas rekomendacijų įgyvendinimas																											ŠMSM ir atsakingos institucijos	

10a. Vertinimo rodiklių forma

Rodiklis	Aprašymas	Siekiamą reikšmę
Procesui vertinti		
Poveikiui vertinti		

18a. Vertinimo klausimynas

Proceso
vertinimas

18a. Vertinimo klausimynas

Poveikio
vertinimas
